

การเมืองสีเขียว: การปะทะกันระหว่างการเมืองกระแสหลัก กับการเคลื่อนไหวแบบใหม่

ลดาวัลย์ ไขคำ¹

บทคัดย่อ

บทความนี้ต้องการพิจารณาการเมืองสีเขียว (Green Politics) ในฐานะการเมืองทางเลือก (Alternative Politics) ที่มุ่งไปที่ประเด็นสิ่งแวดล้อม การเมืองสีเขียวมีพัฒนาการมาจากการปะทะกันระหว่างประชาชนรากหญ้ากับโครงสร้างการเมืองกระแสหลักระดับชาติ ผ่านการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมืองแบบใหม่ตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 เป็นต้นมา ความขัดแย้งดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมกลายเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-traditional Threats) ที่ระบบการเมืองแบบเดิม ๆ ไม่สามารถจัดการได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) และโรคระบาดโควิด-19 (Pandemic) บทความนี้เริ่มต้นด้วยการพิจารณาแนวคิดเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่และการเมืองสีเขียวที่ล้วนแล้วแต่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในด้านเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคง การพัฒนาระหว่างประเทศและความยั่งยืน จากนั้นจะวิเคราะห์และเปรียบเทียบเส้นทางการเมืองของพรรคกรีน (Green Parties) ที่แสวงหาอำนาจทางการเมืองในประเทศออสเตรเลีย เยอรมนี อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

คำสำคัญ: การเมืองสีเขียว พรรคกรีน การเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ การเลือกตั้งการเมืองสิ่งแวดล้อม

¹ อาจารย์ประจำ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ <Email: ladawan.kh@ku.th>

Green Politics: The Conflict of Mainstream Politics and the New Social Movements (NSMs)

Ladawan Khaikham²

ABSTRACT

This article considers green politics as an alternative politics that focuses on environmental concerns. Since the 1960s, green politics has emerged from confrontations between grassroots people and mainstream political structures at the national level through new social and political movements. These political conflicts indicate that the environmental catastrophe becomes one of non-traditional threats, such as climate change and COVID-19 pandemic, which the traditional political system is incapable of dealing with. To begin, this essay examines the concepts of new social movements (NSMs) and green politics, both of which are environmentally friendly in terms of the economy, society, security, international development, and sustainability. Finally, this essay analyzes and compares the political routes of Green Parties vying for political power in Australia, Germany, the United Kingdom, and the United States of America.

Keywords: Green Politics, Political Parties, New Social Movements, Elections, Environmental Politics

² Lecturer Department of Political Science and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University <Email: ladawan.kh@ku.th>

บทนำ

When the last tree is cut down, the last fish eaten,
and the last stream poisoned, you will realize that you cannot eat
money.

Native American Saying (Speake, 2015)

การเมืองสีเขียว (Green Politics) คืออะไร? มนุษย์สามารถเข้าใจแนวคิดเชิงนิเวศได้ทั้งแบบแคบและแบบกว้าง ผู้คนส่วนใหญ่มักเข้าใจผิดคิดว่าการเมืองสีเขียวเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อมเท่านั้น มีวัตถุประสงค์หลักคือการผลักดันกฎหมายให้มีผลบังคับใช้ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีประสิทธิภาพในการลดปัญหามลพิษ ส่งเสริมการรีไซเคิล (Recycle) และปกป้องชุมชนท้องถิ่นจากการพัฒนาที่มากเกินไป แนวคิดดังกล่าวมักสะท้อนอุดมการณ์ขององค์กรการกุศลและกลุ่มรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่า แต่ไม่ใช่แนวคิดทั้งหมดในการเมืองสีเขียว และพรรคกรีน (Green Party)

ในความเป็นจริง การพิจารณาอุดมการณ์การเมืองสีเขียวคล้ายกับการพิจารณามุมมองและอุดมการณ์ทางการเมืองอื่น ๆ ที่พยายามจะตอบสนองต่อปัญหาทางการเมืองในทุกประเด็นที่สังคมกำลังเผชิญโดยอาศัยทฤษฎีการเมืองสีเขียวที่มีเอกลักษณ์และมรดกทางปัญญาของตัวเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการเมืองในลักษณะข้ามรัฐ (Bypass state) ไปสู่ระดับโลก ในขณะเดียวกัน การเมืองสีเขียวยังต้องหาฉันทามติที่พรรคกรีนส่วนใหญ่จะมาบรรจบกันให้ได้ เพราะยังคงมีการถกเถียงความตึงเครียด และความไม่ลงรอยกันมากมายในกลุ่มการเมืองเหล่านี้ ดังนั้น เราจึงต้องพิจารณาการเมืองสีเขียวและพรรคการเมืองที่สมานานค่านิยมและแนวคิดการเมืองสีเขียวอย่างแตกต่างหลากหลาย (Newell, 2019)

ในปี ค.ศ.2020 โลกเผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-traditional security threat) คือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะโลกร้อน (Global warming) วิกฤตภูมิอากาศสุดขั้ว (Extreme weather events) และโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งได้สั่นคลอนความมั่นคงทางการเมืองในหลายประเทศ ภัยพิบัติทางธรรมชาติและโรคระบาดทำให้ความตึงเครียดในการปฏิรูปการเมืองในบางประเทศล่าช้าและขัดขวางประสิทธิภาพการทำงานของรัฐบาลทั่วโลก COVID-19 เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือนในประเทศ

เมียนมา การรวมตัวกันของกลุ่มต่อต้านรัฐบาลเกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส อิตาลี และกรีซ (Voice of America, 2021) ความกังวลด้านความมั่นคงภายในถูกนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการปราบปรามผู้เห็นต่างทางการเมืองมากกว่าความกังวลจากโรคระบาด นายกรัฐมนตรีของมาเลเซียและญี่ปุ่นประกาศลาออก แต่ต้องเลื่อนการเลือกตั้งใหม่ออกไป การดำเนินงานของรัฐบาลถูกจำกัดเนื่องจากการปิดเมือง ความท้าทายเหล่านี้ทำให้เศรษฐกิจถดถอย เพราะกิจกรรมทางเศรษฐกิจถูกจำกัดงบประมาณลดลง อาจมีการทุจริตคอร์รัปชัน และราคาน้ำมันตกต่ำซึ่งส่งผลกระทบต่อประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน แม้แต่ในกลุ่มประเทศที่คิดว่าตนเองมั่นคงทางเศรษฐกิจแล้วยังต้องเผชิญกับผลกระทบอย่างรุนแรง ความถดถอยทางเศรษฐกิจนับเป็นภัยคุกคามความมั่นคงของมนุษย์ เพราะความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจนำมาซึ่งความไม่มั่นคงทางสังคม การเมือง และประชาชน ท้ายที่สุดประชาชนเกิดความไม่พอใจและไม่ไว้วางใจรัฐบาลอีกต่อไป (African Union Commission, 2020; Perry, 2021)

หนึ่งปีต่อมาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการแพทย์ได้คิดค้นและผลิตวัคซีนที่มีประสิทธิภาพ แต่ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจทำให้การเข้าถึงวัคซีนของประเทศยากจนเป็นเรื่องยาก ขณะที่สภาพอากาศและวิกฤตภูมิอากาศสุดขั้วกลับรุนแรงมากขึ้น เช่น ไฟป่าในประเทศออสเตรเลีย หรือสถานการณ์น้ำท่วมฉับพลันในยุโรป เอเชีย และสหรัฐอเมริกา สถานการณ์วิกฤตโลกได้ตอกย้ำความสำคัญของการเมืองสีเขียวที่พยายามเปิดโอกาสให้การเมืองดำรงอยู่ได้อย่างเป็นมิตรต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโลกทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความมั่นคง การพัฒนานาระหว่างประเทศ และความยั่งยืน แม้ปัจจุบัน “การเมืองสิ่งแวดล้อม” (Environmental Politics) จะได้รับการยอมรับมากขึ้นตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 แต่บทความชิ้นนี้พยายามชี้ให้เห็นว่ายังมีปัจจัยหลายประการที่ทำให้การเมืองสีเขียวยังต้องต่อสู้ในการเมืองกระแสหลักและพรรคกรีนในหลายประเทศยังไม่ประสบความสำเร็จในการเข้าไปครองเสียงข้างมากหรือจัดตั้งรัฐบาลได้

การเคลื่อนไหวสีเขียว (Green Movements)

การเมืองสีเขียวมีจุดเริ่มต้นมาจากการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม ผู้คนที่สนใจเรื่องสิ่งแวดล้อมเหมือนกันได้รวมตัวกันเคลื่อนไหว แม้ไม่ได้จัดตั้งองค์กรอย่างเป็นทางการหรือถูกบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญก็ตาม ตามประวัติศาสตร์การเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นสองระยะ คือ ระยะแรกเกิดขึ้นในศตวรรษที่ 19 เป็นการ

เคลื่อนไหวอย่างสงบในระดับท้องถิ่น โดยการก่อตั้งองค์กรคุ้มครองและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น Royal Society for the Protection of Birds ในสหราชอาณาจักร ปี ค.ศ.1889 การก่อตั้ง Sierra Club ในสหรัฐอเมริกาเพื่อส่งเสริมความเท่าเทียมในสังคมและปกป้องสิ่งแวดล้อม อุทยานแห่งชาติ Yellowstone Park ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1834 การตั้ง Ordesa Y Monte Perdido Park ใน Aragón ประเทศสเปนปี ค.ศ.1918 อุทยานแห่งชาติ Halley's ในรัฐฮูดตราซันท์ ประเทศอินเดีย ปี ค.ศ.1932 และ Peak District ในสหราชอาณาจักรปี ค.ศ.1951 ในยุโรปเหนือมีขบวนการเคลื่อนไหวทางด้านสิ่งแวดล้อมมาอย่างยาวนานและร่วมสมัย เช่น การจัดตั้ง “ชุมชนโดยเจตนา” (Intentional communities) ซึ่งเป็นชุมชนเล็ก ๆ ที่กลับไปสู่วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมและกำหนดอนาคตที่ยั่งยืนด้วยการเลือกใช้ชีวิตในแบบของตนเอง และการก่อตั้ง Woodcraft Folk ทางลอนดอนตอนใต้ปี ค.ศ.1924–1925 โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เด็ก ๆ ชนชั้นกลางได้สัมผัสกับชีวิตกลางแจ้งหรือกลับไปสู่วิถีชีวิตบ้าง (Dobson, 2016)

การเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมระยะที่สองเริ่มต้นหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ประเทศต่าง ๆ ได้มุ่งสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไปสู่สังคมที่ทันสมัยและความมั่นคง แต่ต้องแลกมาด้วยการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมหาศาล ส่งผลให้ปัญหาความขาดแคลนทรัพยากรเด่นชัดขึ้น ประชาชนเริ่มตระหนักถึงความเสื่อมโทรมของธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตมนุษย์ ในทศวรรษที่ 1960 เกิดการเคลื่อนไหวของนักศึกษาที่พัฒนาไปสู่การเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบอื่น ๆ ในแถบประเทศยุโรปตะวันตกอย่างรวดเร็ว ปลายทศวรรษที่ 1960 ปัญหาใหม่ ๆ เช่น มลพิษทางอากาศ น้ำ เสียง สารพิษในอาหาร และการอนุรักษ์ทรัพยากรที่หายากได้ถูกนำมาถกเถียงและแสดงความคิดเห็นทางการเมืองมากขึ้น ตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1970 เป็นต้นมา ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมกลายเป็นประเด็นสำคัญทางการเมืองในยุโรปตะวันตก จนมีการกำหนดวันสิ่งแวดล้อม (Earth Day) ขึ้น ในปี ค.ศ.1972 รายงานของสมาคมแห่งโรม (Club of Rome) ที่ชื่อว่า “ข้อจำกัดของการเจริญเติบโต” (“Limits of Growth”) ได้เป็นจุดเริ่มต้นของการอภิปรายการเมืองสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานที่ว่าทรัพยากรธรรมชาติมีจำนวนจำกัด ปัญหาสิ่งแวดล้อมในระยะยาวจึงถูกตีแผ่ว่าเป็นผลมาจากการเมืองผ่านการดำเนินนโยบายของรัฐบาลที่มักให้ความสำคัญทางเศรษฐกิจมากกว่าธรรมชาติ (Muller–Rommel, 1994)

การเคลื่อนไหวระยะที่สองถือว่าเป็น “การเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่” (New Social Movements: NSMs) ที่แตกต่างจากการเคลื่อนไหวแบบเดิมซึ่งมีรากฐานมาจากการต่อสู้ระหว่างทุนและแรงงาน เช่น การเคลื่อนย้ายแรงงานของสหภาพแรงงาน เป็นต้น นักรัฐศาสตร์จำนวนหนึ่งให้ความสำคัญกับการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ในฐานะที่เป็นการสร้างวัฒนธรรมและการแสดงออกในขอบเขตของประชาธิปไตย การเคลื่อนไหวแบบใหม่นี้ไม่เน้นประเด็นด้านวัตถุ เช่น ความอยู่ดีกินดีทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่เน้นประเด็นทางสังคมที่หลากหลายมากขึ้น เช่น สิทธิมนุษยชน การเรียกร้องความเท่าเทียมกัน ความหลากหลายทางเพศ และการกระจายอำนาจ เป็นต้น หลายประเทศในยุโรปมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่มุ่งเน้นไปที่ปัญหาสิ่งแวดล้อมมากกว่าการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ มีการรณรงค์ในประเด็นย่อย ๆ ที่สำคัญ เช่น ปัญหาขยะเป็นพิษ เทคโนโลยีอันตราย พลังงานนิวเคลียร์ และการดัดแปลงพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิต (Dobson, 2016) ประกอบกับหนังสือ “Animal Liberation: A New Ethics for Our Treatment of Animals” (1975) โดยปีเตอร์ ซิงเกอร์ (Peter Singer) นักปรัชญาชาวออสเตรเลียได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นให้ผู้คนเริ่มตั้งคำถามกับความชอบธรรมในการกดขี่สัตว์อย่างจริงจัง จนนำไปสู่มีการเคลื่อนไหว การประท้วงบนท้องถนน และการรณรงค์เรื่องสิทธิสัตว์มากขึ้นทั่วโลก (Unchanam, 2020)

การเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐโดยตรงมักเกิดขึ้นในภาคประชาสังคมระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค เช่น การจัดหาสวนสาธารณะ การวางผังเมืองใหม่ การสร้างทางหลวงใหม่ และการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ กลุ่มเคลื่อนไหวใช้วิธีการที่หลากหลายและมีการสร้างนวัตกรรมการเคลื่อนไหวใหม่ ๆ เช่น การเดินขบวนเชิงสัญลักษณ์ การรณรงค์เพื่อวิถีชีวิตแบบใหม่ การเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ การส่งเสริมค่านิยมและความเชื่อใหม่ผ่านกลุ่มสังคมขนาดเล็ก เครือข่ายส่วนบุคคล หรือเครือข่ายข้อมูล เช่น วิทยุ หนังสือพิมพ์ และโปสเตอร์ เป็นต้น โดยการสร้างอิทธิพลในพื้นที่ทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมมากกว่าการกระทำผ่านเครื่องมือในรัฐ เพื่อนำไปสู่เปลี่ยนแปลงเชิงนโยบาย (Muller-Rommel, 1994)

ในช่วงกลางทศวรรษ 1970 ประเด็นสำคัญในยุโรปคือพลังงานนิวเคลียร์ (Nuclear energy) ที่เป็นตัวเร่งให้เกิดการเคลื่อนไหวด้านพลังงานระดับชาติ ต่อมาในช่วงปลายทศวรรษ 1970 ประเด็นที่โดดเด่นและกระทบกับหลายประเทศคือนโยบายกองกำลังนิวเคลียร์ (Nuclear forces) ขององค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ

(The North Atlantic Treaty Organization: NATO) และการประจำการของซีปนาอูช Pershing II บนเรือซีปนาอูชเคลื่อนที่ระยะกลางที่กองทัพสหรัฐฯ นำไปใช้ที่ฐานทัพในเยอรมนีตะวันตกตั้งตั้งแต่ปี ค.ศ.1983 โดยเล็งเป้าไปที่สหภาพโซเวียตตะวันตก (Mentzer, 1998; Smith, 1984) การตัดสินใจทางการเมืองนี้นำมาซึ่งการเคลื่อนไหวระดับชาติในยุโรปตะวันตก มีการเดินขบวนประท้วงครั้งใหญ่ และการบุกยึดสถานที่ประจำการของซีปนาอูช การเคลื่อนไหวเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อสันติภาพในระดับชาติ จุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้ขบวนการสีเขียวหันเข้าสู่การเมืองระดับชาติและก่อตั้งพรรคการเมืองเริ่มต้นในช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 หลายประเทศในยุโรปมีอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น นักเรียน นักศึกษา แม่บ้าน ประชาชนอายุน้อยที่มีการศึกษาและมีความกังวลในนโยบายนิวเคลียร์ของ NATO เริ่มรวมตัวจัดตั้งเป็นกลุ่มต่าง ๆ เพื่อดำเนินการประท้วงเรื่องงานก่อนที่จะขยายเป็นการต่อต้านโรงไฟฟ้านิวเคลียร์และการทำลายสิ่งแวดล้อม ประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศเยอรมนีเริ่มหันไปสนับสนุนพรรคโซเชี่ยลเดโมแครต (Social Democratic Party) หรือพรรคการเมืองฝ่ายซ้ายต่าง ๆ แต่ประชาชนกลับต้องผิดหวังกับโครงสร้างขององค์กรพรรคที่เป็นระบบราชการมากเกินไปและไม่ได้รับการตอบสนองข้อเรียกร้องของประชาชน จึงเกิดวัฒนธรรมการเมืองแบบ “มีส่วนร่วมของพลเมือง” และเริ่มแปรเปลี่ยนเป็นกลุ่มการเมืองสีเขียวเพื่อเข้าไปช่วงชิงอำนาจรัฐ (Dounnoi, 2019) จนนำไปสู่การก่อตั้งพรรคกรีน (Green Parties) ในยุโรปตะวันตกขึ้น พร้อม ๆ กับการสร้างเครือข่ายในลักษณะข้ามรัฐ จนกลายเป็นพรรคกรีนระดับโลก เพื่อแข่งขันลงสมัครรับเลือกตั้ง ช่วงชิงอำนาจรัฐใช้อำนาจรัฐในการแสวงหาสมดุลระหว่างเติบโตทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Muller-Rommel, 1994)

การเมืองสีเขียว: การเมืองรูปแบบใหม่

นักวิชาการได้ให้คำจำกัดความของการเมืองสีเขียวหรือการเมืองเชิงนิเวศ (Ecopolitics) ไว้อย่างหลากหลาย เช่น Capra and Spretnak (1984) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการเมืองที่ "เสนอแนวทางแบบบูรณาการกับระบบนิเวศ เศรษฐกิจ และวิกฤตการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างกัน (Interrelated) และระดับสากล (Global) ในธรรมชาติ การเมืองสีเขียวถามคำถามที่ทั้งพรรคการเมืองใหญ่และรัฐบาลไม่สามารถตอบได้" (Capra & Spretnak, 1984)

นอกจากนี้ Andrew Dobson นักวิชาการและสมาชิกพรรคกรีนอังกฤษเชื่อว่าอุดมการณ์ของการเมืองสีเขียวมีเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงสังคม การเมืองสีเขียว

จึงยึดหลักชุดแนวคิดที่ทรงพลังในการท้วงโยลิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นถึงความ เป็นจริง และเข้าใจโลกได้ เขาจึงใช้คำว่า “นิเวศวิทยา” (Ecologism) เพื่อแยกการเมืองสีเขียว ออกจาก “ลัทธิสิ่งแวดล้อมนิยม” (Environmentalism) ที่ดีนเชิน (Dobson, 2007; Wall, 2010)

ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ ให้คำจำกัดความของการเมืองสีเขียวไว้ว่าเป็นการเมือง รูปแบบใหม่ “ที่ไม่เน้นการทำงานในสภาผู้แทนหรือการเมืองในสถาบันกระแสหลัก การเมืองสีเขียวแบบใหม่นี้เน้นพื้นที่สาธารณะทางการเมืองนอกระบบรัฐสภา ทุกหน ทุกแห่งเป็นการเมืองหมด ไม่ใช่แค่ในสถาบันการเมืองหรือรัฐสภาอย่างเดียว นี่คือการเมืองระดับรากหญ้าของประชาชน” (Piampongsam, 2013, p. 221)

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม เสนอความหมายของนิเวศวิทยาการเมือง (Political Ecology) ไว้ว่าเป็น “แนวทางการเมืองที่มีการจัดระเบียบสังคมมนุษย์แบบใหม่ ที่เน้น ให้มนุษย์อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติโดยเป็นมิตรเกื้อกูลกับธรรมชาติไม่มุ่งเอาชนะ ธรรมชาติ ขณะเดียวกันก็มุ่งให้มนุษย์เอื้อเพื่อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันแทนการแก่งแย่ง และเอารัดเอาเปรียบ เพื่อให้มนุษย์มีการพัฒนาจิตวิญญาณภายในของตนเองและ พัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้สูงขึ้น แนวทางการเมืองชนิดนี้จึงถือเอาประเด็น ด้านสิ่งแวดล้อม โดยเน้นความยั่งยืนของระบบนิเวศน์เป็นประเด็นหลักในการต่อสู้ เรียกร้องทางการเมือง เพื่อสร้างระบบการเมืองขึ้นใหม่ที่ให้มนุษย์อยู่กับธรรมชาติ อย่างกลมกลืนและมีสันติ” (Klaituptim, 2017, p. 6)

วรวิทย์ นพแก้ว ให้ความหมายของแนวคิดนิเวศวิทยาการเมืองว่า “เป็นแนวคิดเชิงวิพากษ์ในการอธิบายเปิดโปงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ถือกำเนิดขึ้นในช่วงทศวรรษ 1980...[และ] เป็นกระบวนทัศน์ใหม่ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา สิ่งแวดล้อมกับพัฒนาการทางเศรษฐกิจและการเมือง ในขณะเดียวกัน ก็พยายาม เสนอทางออกหรือมีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาหรือคลี่คลาย และหา ทางออกตลอดจนทางเลือกให้กับการแก้ปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” (Noppakaew, 2018, pp. 371-372)

ดังนั้น ผู้เขียนสามารถสรุปได้ว่าการเมืองสีเขียวมีจุดเริ่มต้นมาจากกลุ่มอนุรักษ์ ธรรมชาติที่มีลักษณะเด่นเป็นของตัวเอง ไม่ได้ตั้งอยู่บนอุดมการณ์ทางการเมืองแบบ เดิม ๆ แต่อยู่บนฐานคิดที่ว่ามนุษย์มีข้อจำกัดทางธรรมชาติ และการเติบโตถูกจำกัด โดยธรรมชาติของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การเมืองสีเขียวจึงพยายามเข้าไปมี อิทธิพลทางการเมือง แสวงหาและช่วงชิงอำนาจรัฐ ผ่านกระบวนการทางการเมือง

การเลือกตั้ง และนำไปสู่การจัดตั้งรัฐบาล แทนการสนับสนุนการจลาจลที่ไม่ใช้ความรุนแรงนอกสภา (Wall, 2010) โดยมีเป้าหมายคือการปฏิรูปการเมือง การมีส่วนร่วมในการวางนโยบายสาธารณะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การสร้างกิจกรรมและความสัมพันธ์ของมนุษย์ขึ้นมาใหม่ ทำให้ตนเองมีอำนาจในการเคลื่อนไหวสร้างความตระหนักและผลกระทบที่เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความสมดุลในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน มนุษย์ให้ความเคารพระบบธรรมชาติ เพราะธรรมชาติเป็นเรื่องของทุกชีวิต เป้าหมายนี้จะบรรลุได้ก็ต่อเมื่อมีความเท่าเทียมและความยุติธรรมในสังคมที่นำมาสู่ความยั่งยืน สุขภาพที่ดี และมีความสุข

แม้การเคลื่อนไหวทางการเมืองสีเขียวจะหยั่งรากลึกในหลาย ๆ ส่วนของโลก แต่การเมืองสีเขียวยังอยู่ในขั้นเริ่มต้นเท่านั้น โดยเฉพาะพรรคกรีนที่ยังต้องต่อสู้อีกมากเพื่อเข้าไปช่วงชิงอำนาจรัฐในกระบวนการทางการเมือง และใช้อำนาจรัฐในการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติผ่านการเสนอนโยบายสาธารณะเพื่อจัดระเบียบโลกใหม่ให้ยั่งยืน (Spretnak, 1984)

พรรคกรีน (Green Parties)

พรรคกรีน (Green Parties) หรือพรรคการเมืองสีเขียวมักถูกมองว่าเสนอประเด็นปัญหาเดียว (Single-issue politics) ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม แต่ในความเป็นจริงพรรคกรีนมีชุดนโยบายที่ละเอียดครอบคลุมทุกด้านเพื่อเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจและการเมืองทั้งระบบหลักการข้อแรกที่สำคัญของพรรค คือ ชีวิตของมนุษย์ จะไม่สามารถดำรงอยู่ได้หากโลกนี้ถูกทำลาย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เราไม่สามารถแยกมนุษย์ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองออกจากสุขภาพของโลก (Health of the planet) ได้ (Barnett, 2015) ดังนั้น โดยพื้นฐานแล้ว พรรคกรีนต้องการที่จะปกป้องธรรมชาติเพื่อรักษาโลกให้ยังเป็น “บ้าน” ที่เหมาะสม สำหรับสิ่งมีชีวิตที่ซับซ้อนและน่าอัศจรรย์ได้

1. อัตลักษณ์ของพรรคกรีน

พรรคกรีนส่วนใหญ่มีภูมิหลังคล้าย ๆ กันคือ จุดเริ่มต้นที่มาจากเคลื่อนไหวทางสังคม การสร้างเครือข่ายและพันธมิตรกับประชาชนในระดับท้องถิ่น เพราะคนในท้องถิ่นมองเห็นและรับรู้ปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมที่ถูกรัฐบาลและพรรคฝ่ายค้านมองข้าม แต่พรรคกรีนแตกต่างจากพรรคการเมืองอื่น ๆ ด้วยคุณลักษณะที่สำคัญสามประการดังนี้ (Muller-Rommel, 1994)

ประการแรก พรรคกรีนส่วนใหญ่ยึดถือเรื่องสิทธิที่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสิทธิของชนกลุ่มน้อย ความคิดในเชิงนิเวศวิทยา การต่อต้านอาวุธนิวเคลียร์ เน้นความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับประเทศกำลังพัฒนา (Developing Countries) การเรียกร้องให้มีการลดอาวุธ ยึดถือหลักสันติภาพผ่านการปลดอาวุธฝ่ายเดียว (Unilateral Disarmament) ความพยายามให้ยุโรปปลดอาวุธนิวเคลียร์ การปกป้องสิ่งแวดล้อมด้วยการควบคุมมลพิษข้ามชาติ การส่งเสริมนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ และการต่อต้านการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม พรรคกรีนยังสนับสนุนการใช้ชีวิตในรูปแบบทางเลือกอื่น ๆ ที่หลากหลายโดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาวัตถุเน้นความเป็นปัจเจกนิยม การตระหนักรู้ในตนเอง และการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้น พรรคกรีนใส่ใจและห่วงใยกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา ต้องการแบ่งปันความมั่งคั่งของประเทศร่ำรวยไปยังประเทศที่ยากจนกว่า เพื่อให้พวกเขาสร้างเศรษฐกิจที่พึ่งพาตนเองได้ โดยปราศจากการครอบงำทางการเงินของประเทศที่พัฒนาแล้ว (Developed Countries)

ประการที่สอง พรรคกรีนเน้นการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภาคีต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับรากหญ้าขึ้นไป มีโครงสร้างพรรคการเมืองแบบกระจายอำนาจ เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจในประเด็นที่มีผลกระทบต่อคนจำนวนมาก (Poguntke, 1993) โครงสร้างที่เป็นการเมืองแบบประชาธิปไตยรากหญ้า (Grass-roots Democracy) ส่งผลให้สาขาพรรคในท้องถิ่นมีอิสระมากกว่าพรรคการเมืองอื่น ๆ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกพรรคมีส่วนร่วมในทุกระดับ ให้คนรากหญ้ามีโอกาสพิจารณาปัญหา ผลกระทบ และการพูดถึงผลประโยชน์ของตนเองที่เกิดขึ้นจากการกำหนดนโยบายภายในพรรคร่วมกัน ทำให้ระบบบริหารพรรคมีความโปร่งใสมากขึ้น

ประการที่สามและสำคัญที่สุดคือ แม้พรรคกรีนมีเขตเลือกตั้งเดียวกับพรรคการเมืองอื่น ๆ แต่การศึกษาประเด็นการเลือกตั้งแสดงให้เห็นว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ที่เลือกพรรคกรีนเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีอายุน้อย เป็นชนชั้นกลาง เป็นคนในเมืองที่มีการศึกษาสูง และเป็นคนที่มีความนิยมใหม่ หรือนิยมฝ่ายซ้าย มนุษย์เงินเดือน ข้าราชการที่มีความนิยมขัดแย้งกับชนชั้นดั้งเดิม ทำให้ผู้ที่เลือกพรรคกรีนมักถูกเรียกว่าฝ่ายซ้ายใหม่ (New Left) (Muller-Rommel, 1994)

2. ปรัชญาพื้นฐานของพรรคกรีน

พื้นฐานทางปรัชญาของพรรคกรีนมีความเชื่อพื้นฐานในการกำหนดนโยบายสาธารณะที่ต้องการเปลี่ยนแปลงค่านิยม วิถีชีวิต โครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองที่จำเป็นในการสร้างสังคมที่เป็นธรรมและยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือและประชาธิปไตย ปรัชญาพื้นฐานของพรรคกรีนยืนอยู่บนสี่เสาหลัก (Four Pillars) ได้แก่ ภูมิปัญญาทางนิเวศวิทยา (Ecological wisdom) ความยุติธรรมทางสังคม (Social justice) ประชาธิปไตยระดับรากหญ้า (Grassroots democracy) และสันติวิธี (Non-violence) (Green Party USA, 2020a; Wall, 2010)

ภาพ 1 สี่เสาหลัก (Four pillars) ของการเมืองสีเขียว

ที่มา: Green Party USA, 2020b

1. ภูมิปัญญาทางนิเวศวิทยา (Ecological wisdom) พรรคกรีนเชื่อในอุดมการณ์ที่ว่ามนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ และแยกไม่ออกจากธรรมชาติ มนุษย์อยู่ในชีวิตจำกัดของระบบนิเวศและทรัพยากรในระดับชุมชนและระดับโลก ระบบนิเวศจึงต้องมีความสมดุล พรรคกรีนส่งเสริมสังคมที่ยั่งยืนโดยใช้ทรัพยากรแต่พอดี เหลือให้คนรุ่นหลังได้รับประโยชน์และไม่ต้องทนทุกข์ทรมานจากกิจกรรมที่ทำลายธรรมชาติของคนรุ่นก่อน ด้วยเหตุนี้พรรคกรีนจึงต้องเปลี่ยนจากการเกษตรที่ทำลายธรรมชาติไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่ประหยัดพลังงานมากขึ้นและเคารพต่อความสมบูรณ์ของระบบธรรมชาติ

2. ความยุติธรรมทางสังคมและโอกาสที่เท่าเทียม (Social justice and equal opportunity) พรรคกรีนมุ่งแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยเสนอว่ามนุษย์ทุกคนต้องมีโอกาสได้รับประโยชน์จากทรัพยากรทางสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างเท่าเทียมกัน ต้องไม่มีการเลือกปฏิบัติตามเชื้อชาติ ชนชั้น เพศ รสนิยมทางเพศ อายุ สัญชาติ ศาสนา ความสามารถทางร่างกายหรือจิตใจ ต้องมีการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียมกันภายใต้กฎหมายเดียวกัน นอกจากนี้ ค่าจ้างที่ลดลงและค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นส่งผลกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่และกลุ่มที่เปราะบางที่สุด (Most vulnerable groups) พรรคกรีนจึงเรียกร้องค่าครองชีพและระบบประกันสังคมที่แท้จริง

3. ประชาธิปไตยระดับรากหญ้า (Grass-roots democracy) มนุษย์ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจที่มีผลต่อชีวิตของตนได้ ไม่มีใครควรอยู่ภายใต้อำนาจหรืออิทธิพลของผู้อื่น พรรคกรีนสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกด้านของรัฐบาล ส่งเสริมให้ตัวแทนต้องรับผิดชอบอย่างเต็มที่ต่อประชาชนที่เลือกพวกเขาเข้ามา พรรคกรีนยังสร้างองค์การทางการเมืองรูปแบบใหม่ที่ขยายการมีส่วนร่วมของประชาชนให้ตัดสินใจได้โดยตรงตามระบอบประชาธิปไตย

4. สันติวิธี (Non-violence) พรรคกรีนเชื่อว่าสงครามอันยาวนาน กองทัพและทหารจำนวนมากทั่วโลกผิดศีลธรรมและไม่ยั่งยืน มนุษย์ต้องพัฒนาทางเลือกอื่น ๆ ที่มีประสิทธิผลมากกว่าสงคราม พรรคกรีนจึงต้องการปลดอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง ขณะเดียวกันมนุษย์ต้องตระหนักถึงความจำเป็นในการป้องกันตัวเองและการป้องกันผู้อื่นที่ตกอยู่ในอันตราย ดังนั้น พรรคกรีนจึงเสนอให้ปรับลดงบประมาณทางทหารลง แต่ส่งเสริมวิธีการที่ไม่ใช้ความรุนแรง พร้อมเสนอแนะวิธีการทางเลือกอื่นโดยสันติวิธี เพื่อนำไปสู่สันติภาพของบุคคล ชุมชน และโลกที่ยั่งยืน

โดยสรุปแล้ว พรรคกรีนนำเสนอแนวคิดเชิงอุดมการณ์และเชิงปฏิบัติซึ่งแตกต่างจากพรรคการเมืองขนาดใหญ่ที่มีมาอยู่ก่อนแล้ว โดยเน้นประเด็นที่กว้างมากกว่าการช่วงชิงอำนาจรัฐ ทำทายนโยบายเศรษฐกิจและความมั่นคงแบบเดิม ๆ ขณะเดียวกันก็พยายามสร้างค่านิยมใหม่ของการเติบโตทางเศรษฐกิจที่รักษาสิ่งแวดล้อมไปพร้อม ๆ กัน (Baker, 1981) เราจึงเห็นว่าพรรคกรีนไม่ได้นำเสนอเพียงนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังมียุทธศาสตร์อื่น ๆ ที่ครอบคลุมทุกด้าน เพราะหลักการสำคัญคือชีวิตของมนุษย์ไม่สามารถแยก เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองออกจากความสมบูรณ์ของโลกได้ จึงต้องอาศัยเปลี่ยนแปลงทั้งระบบเพื่อให้โลกยังเป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดได้

ตัวอย่างพรรคกรีนที่สำคัญ

พรรคกรีนก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ.1972 ที่รัฐแทสเมเนีย ประเทศออสเตรเลีย (United Tasmania Group) และนิวซีแลนด์ (Values Party) ก่อนที่จะเติบโตอย่างมากในทวีปยุโรป (Zelko & Brinkmann, 2006) พรรคกรีนมีเป้าหมายคล้าย ๆ กัน คือการใส่ใจสิ่งแวดล้อมและสร้างเครือข่ายพรรคกรีนระดับโลก (Global Greens) ปัจจุบันมีพรรคกรีนทั้งหมด 81 พรรคทั่วโลก (Global Greens, 2007) พรรคกรีนที่มีบทบาทสำคัญในการเมืองกระแสหลักได้แก่ พรรคกรีนออสเตรเลีย (Australian Greens) พรรคกรีนเยอรมนี (Grüne) พรรคกรีนอังกฤษและเวลส์ (Green Party of England and Wales: GPEW) พรรคกรีนสหรัฐอเมริกา (Green Party of the United States: GPUS)

1. พรรคกรีนส์ออสเตรเลีย (Australian Greens)

พรรคกรีนออสเตรเลียก่อตั้งในเดือนมีนาคม ค.ศ.1972 ก่อนพรรคกรีนนิวซีแลนด์เพียงหนึ่งเดือน พรรคกรีนออสเตรเลียเกิดจากการเคลื่อนไหวเงียบ ๆ ของนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่เกาะแทสเมเนีย เกาะเล็ก ๆ ทางตอนใต้ของประเทศเพื่อรักษาผืนป่า สมาชิกกลุ่มกรีนพยายามจัดตั้งพรรคการเมืองระดับชาติในปี ค.ศ.1991 แต่การประชุมที่นครซิดนีย์กลับไม่ลงรอยกัน เพราะกลุ่มนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) ภายใต้อิทธิพลของพรรคสังคมนิยมแรงงาน (Socialist Labor Party) ปฏิเสธที่จะเข้าร่วม (Bennett, 2008) แต่ในอีกไม่กี่เดือนต่อมา กลุ่มนิวเซาท์เวลส์ได้แยกจากพรรคสังคมนิยมแรงงาน จึงสามารถเข้าร่วมกับพรรคกรีนออสเตรเลีย และประกาศก่อตั้งพรรคในเดือนสิงหาคม ค.ศ.1992 แต่ไม่มีนักข่าวโทรทัศน์มาทำข่าวเลยแม้แต่คนเดียว (Wilson, 2002; Zelko & Brinkmann, 2006)

ภาพ 2 สัญลักษณ์พรรคกรีนออสเตรเลีย

ที่มา: Australian Greens, 2020a

ปัจจุบัน พรรคกรีนออสเตรเลียเป็นพลังที่สามในการเมืองออสเตรเลีย นอกจากพรรคแรงงาน และพรรคแนวร่วมเสรีนิยมแห่งชาติ (Liberal/National Coalition) (Bélanger, 2004; Tranter & Smith, 2019) พรรคกรีนมีตัวแทนจากทั้ง หกรัฐและสองดินแดนของออสเตรเลียคือ Australian Capital Territory และ Northern Territory สมาชิกพรรคเข้าร่วมการประชุมสภาทุกปี จำนวนสมาชิกเติบโตอย่างรวดเร็ว พรรคนี้มีตัวแทนอยู่ทั้งในรัฐสภาระดับชาติ และระดับรัฐ ยกเว้นในสภาสูงของรัฐเซาท์ออสเตรเลีย แต่ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดปี ค.ศ.2019 พรรคกรีนได้รับคะแนน 1,482,923 เสียงทั่วประเทศ คิดเป็น 1 ที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น (Sharman, Sayers, & Miragliotta, 2002; Zelko & Brinkmann, 2006)

นโยบายที่สำคัญ: พรรคกรีนออสเตรเลียให้ความสำคัญกับผู้คนเป็นอันดับแรก ดำเนินนโยบายเพื่ออนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อชาวออสเตรเลียทุกคนและคนรุ่นถัดไป มีอากาศ น้ำ และดินที่สะอาด ทั้งยังส่งเสริมความยุติธรรมและความเท่าเทียมในกลุ่มคนเปราะบาง เช่น เด็ก ผู้ลี้ภัย นักเรียน และคนยากจน โดยเฉพาะนโยบายปกป้องสิทธิและเรียกร้องเสรีภาพให้กับผู้ลี้ภัยที่ถูกกักขังนอกชายฝั่ง จึงเรียกร้องให้รัฐบาลปิดค่ายผู้ลี้ภัย เพราะมันคือการละเมิดสิทธิมนุษยชน และทำให้ครอบครัวแตกแยกจากกัน (Australian Greens, 2020c; Tranter & Smith, 2019) ตั้งแต่ต้นปี ค.ศ.2020 ออสเตรเลียต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างรุนแรง ไฟป่า และการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) นโยบายที่โดดเด่นของพรรคกรีนออสเตรเลียคือการปกป้องสิ่งแวดล้อม พรรคกรีนต้องการยุติการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ทำลายสิ่งแวดล้อม แต่จะสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ปกป้องสิ่งแวดล้อม แก้ไขกฎหมายสิ่งแวดล้อมใหม่เพื่อปกป้องมหาสมุทร ป่าไม้ แม่น้ำ แนวปะการัง Great Barrier Reef คู่มรดกสัตว์สายพันธุ์พื้นเมืองของออสเตรเลียหลายร้อยชนิดที่กำลังสูญพันธุ์ ปกป้องแม่น้ำในแอ่งเมอร์เรย์-ดาร์ลิง (Murray-Darling Basin) และหยุดการสำรวจน้ำมันและก๊าซใน Great Australian Bight³ (Australian Greens, 2020c) พรรคกรีนออสเตรเลียติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างใกล้ชิด พร้อมทั้งส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน พลังงานสะอาดและชาญฉลาด สร้างอุตสาหกรรมพลังงานสะอาดเพื่อส่งออกไปทั่วโลก และสร้างงานใหม่กว่า 180,000 ตำแหน่ง

³ อ่าวเปิดสู่มหาสมุทรอินเดีย อยู่บริเวณภาคกลางและตะวันตกของชายฝั่งทางใต้ของแผ่นดินออสเตรเลีย

ในภาวะโรคระบาด พรรคกรีนสนับสนุนให้ชาวออสเตรเลียทุกคนปฏิบัติตามคำแนะนำของกระทรวงสาธารณสุข อีกทั้งยังเสนอให้รัฐต้องสร้างชุมชนให้เข้มแข็งและพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้ที่ต้องการ พรรคกรีนไม่เห็นด้วยที่รัฐบาลลดงบประมาณด้านสุขภาพแต่กลับส่งเสริมให้นายทุนบางกลุ่มร่ำรวยมากขึ้น ขณะที่ประชาชนกว่า 1.3 ล้านคน ยังคงว่างงาน พรรคกรีนจึงต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขให้เท่าเทียมกันและเข้าถึงงานที่ว่างอยู่กว่า 129,000 ตำแหน่ง เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีใครถูกทิ้งไว้ข้างหลัง (Australian Greens, 2020a)

2. พรรคกรีนเยอรมนี (Grüne)

พรรคกรีนเยอรมนี (German Die Grünen) มีชื่อเต็มคือ Alliance'90/The Greens or German Bündnis'90/Die Grünen ซึ่งแปลว่าพรรคการเมืองด้านสิ่งแวดล้อมเยอรมนี มีบทบาทสำคัญในการเมืองเยอรมนีตั้งแต่ได้รับการเลือกตั้งในระดับชาติปี ค.ศ. 1983 ระหว่างปี ค.ศ.1998–2005 พรรคกรีนได้เป็นพันธมิตรและร่วมจัดตั้งรัฐบาลผสมกับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย (Sozialdemokratische Partei Deutschlands: SPD) (Thompson, 2019)

ภาพ 3 สัญลักษณ์พรรคกรีนเยอรมนี

ที่มา: Europe Green, 2017

พรรคกรีนเยอรมนีเริ่มต้นมาจากการประท้วงของนักศึกษาในช่วงทศวรรษที่ 1960 การเคลื่อนไหวของนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในปี ค.ศ.1970 ชื่อ “Federal Union of Citizens’ Initiatives for Environmental Protection”⁴ (BBU) ที่เน้นปัญหาสิ่งแวดล้อม อุตุศาสตร์เติบโตอย่างรวดเร็ว และวิกฤตน้ำมันในปี ค.ศ.1973 ทำให้ราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น ขณะเดียวกันในช่วงปลายทศวรรษ 1970 รัฐบาลเยอรมันอนุมัติให้สร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์หลายแห่งเพื่อรองรับการใช้พลังงานที่เพิ่มมากขึ้นและมีการติดตั้งซีปนาวุธนิวเคลียร์รุ่นใหม่ในเยอรมนีตะวันตกโดยไม่ได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชน ประชาชนจึงเริ่มต่อต้านผ่านการเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพทั่วประเทศ ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 โดยพุ่งเป้าไปที่นักธุรกิจและนักการเมือง การเคลื่อนไหวนี้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนเป็นอย่างมาก (Haute, 2016) ส่งผลให้พรรคกรีนได้รับการเลือกตั้ง มีที่นั่งในรัฐสภาแห่งชาติในปี ค.ศ.1983 ด้วยคะแนนเสียงร้อยละ 5.6 (Talshir, 2002)

ในช่วงกลางทศวรรษที่ 1980 พรรคกรีนมีความขัดแย้งภายในพรรคระหว่างกลุ่มลัทธินิยม (Realos) ซึ่งขอการประนีประนอมและร่วมมือกับพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตยเยอรมนี (SPD) กับพวก Fundamentalist (Fundis) ที่ไม่ประนีประนอม ในช่วงท้ายของทศวรรษ 1980 กลุ่มลัทธินิยมก็ได้มีเข้ามามีบทบาทในพรรคมากยิ่งขึ้น ในปี ค.ศ.1993 พรรคกรีนเยอรมนีตะวันตกและตะวันออกตกลงที่จะรวมเป็น Alliance'90/The Greens เพื่อส่งตัวแทนลงเลือกตั้งระดับชาติซึ่งประสบความสำเร็จในปี ค.ศ.1998 และ ค.ศ.2005 ในฐานะพันธมิตรร่วมในรัฐบาลผสมกับพรรค SPD (Conradt, 2020) ต่อมาในการเลือกตั้งปี ค.ศ.2005 พรรคกรีนเยอรมนีมาถึงทางแยกอีกครั้ง เมื่อผู้นำพรรคหลายคนเกษียณอายุขณะที่คนหนุ่มสาวเยอรมันรุ่นใหม่เริ่มที่จะไม่เลือกพรรคกรีนมากเท่าในปี ค.ศ.1970 ทำให้พรรคกรีนต้องเสนอประเด็นใหม่ ๆ และปรับภาพลักษณ์ให้ทันสมัยกว่าเดิม ในปี ค.ศ.2008 พรรคกรีนได้เลือกนาย Cem Özdemir ขึ้นมาเป็นผู้ร่วมของพรรค แม้ว่าเขาจะเป็นชาวเติร์กคนแรกที่ได้เป็นหัวหน้าพรรคการเมืองในเยอรมนี แต่กลับได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีในการเลือกตั้งระดับชาติปี ค.ศ.2009 ซึ่งพรรคกรีนชนะการเลือกตั้งถึงร้อยละ 10.7 ทำให้พรรคกรีนมีจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร (Bundestag) เพิ่มขึ้นจาก 51 เป็น 68 ที่นั่ง (Conradt, 2020)

⁴ “Bundesverband der Bürger-initiativen für Umweltschutz”

นโยบายที่สำคัญ นโยบายที่โดดเด่นคือการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี พรรคกรีนต้องการลดการอุดหนุนและเลิกใช้เครื่องยนต์สันดาปเชื้อเพลิงฟอสซิล แต่วางโครงสร้างพื้นฐานสำหรับรถพลังงานสะอาดและรถพลังงานไฟฟ้า (E-mobility) เพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ให้ได้ภายในปี ค.ศ.2030 นโยบายนี้จะช่วยพัฒนานวัตกรรม สร้างงานที่มั่นคง และเพิ่มมูลค่าผ่านเทคโนโลยีขั้นสูงของเยอรมนี (Europe Green, 2017) นอกจากนี้ พรรคกรีนเสนอค่าจ้างที่เท่าเทียมกัน ทุกคนต้องมีสิทธิในการแต่งงานเสมอกัน เสนอกฎหมายการรับเลี้ยงบุตรบุญธรรม และเคารพในความรักระหว่างบุคคลโดยไม่จำกัดเพศ

ในด้านกรต่างประเทศ พรรคกรีนเสนอกฎหมายเพื่อหยุดยั้งการขายอาวุธ เพราะไม่ต้องการหากำไรจากการสร้างความขัดแย้ง ยกเว้นมาตรฐานด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมทั่วโลกผ่านข้อตกลงทางการค้าที่เป็นธรรม ยุติการประมงนอกชายฝั่ง แอฟริกาที่มากเกินไป และยกเลิกการอุดหนุนการเกษตรที่ทำให้เกิดการอพยพและความอดอยาก พรรคกรีนต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งเป็นสาเหตุของการลี้ภัยและอพยพย้ายถิ่น เพราะเชื่อว่านโยบายผู้ลี้ภัยที่ดีที่สุดคือนโยบายที่ป้องกันไม่ให้ผู้คนต้องย้ายออกจากบ้านเกิดของตนเอง (Europe Green, 2017) สำหรับการรับมือกับโรคระบาด พรรคกรีนทำได้เพียงสนับสนุนมาตรการล็อกดาวน์ของพรรครัฐบาลภายใต้การนำของนาง Angela Merkel เท่านั้น และการจัดการโรคระบาดใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้พรรครัฐบาลและสหภาพ CDU/CSU⁵ ยังคงได้เปรียบทางการเมือง และมีโอกาสที่จะได้รับเสียงข้างมากในการเลือกตั้งทั่วไป ค.ศ.2021 (Oltermann, 2020)

3. พรรคกรีนอังกฤษและเวลส์ (Green Party of England and Wales: GPEW)

พรรคกรีนแห่งอังกฤษและเวลส์ (Green Party of England and Wales) ก่อตั้งขึ้นครั้งแรกในนามพรรคประชาชน (PEOPLE Party) ในปี ค.ศ.1973 คู่ขนานไปกับพรรคกรีนสก็อต (Scottish Green Party) และพรรคกรีนในไอร์แลนด์เหนือ (Green Party in Northern Ireland) พรรคกรีนอังกฤษและเวลส์มีสำนักงานใหญ่ในลอนดอน ในระดับสากล พรรคนี้เป็นพันธมิตรกับพรรคกรีนระดับโลก (Global Greens) และพรรคกรีนยุโรป (European Green Party)

⁵ การรวมกันของสองพรรคการเมืองในเยอรมนี คือ Christian Democratic Union of Germany (CDU) และ Christian Social Union in Bavaria (CSU)

พรรคกรีนแห่งอังกฤษและเวลส์ถือเป็นพรรคกรีนฝ่ายซ้าย เพราะอุดมการณ์ที่ผสมผสานแนวคิดสิ่งแวดล้อมนิยม (Environmentalism) เข้ากับนโยบายเศรษฐกิจของฝ่ายซ้าย พรรคกรีนเชื่อว่ารัฐบาลท้องถิ่นเป็นผู้จัดการบริการสาธารณะได้ดีกว่ารัฐบาลกลาง สนับสนุนเศรษฐกิจที่มั่นคงโดยรัฐที่อาศัยระบบทุนนิยมแบบมีการควบคุม และสนับสนุนประชาธิปไตยแบบตัวแทนตามสัดส่วน นอกจากนี้พรรคกรีนใช้แนวทางก้าวหน้าในการดำเนินนโยบายทางสังคม เช่น สิทธิเสรีภาพ สิทธิสัตว์ สิทธิของผู้มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTI rights) และการปฏิรูปนโยบายยาเสพติด พรรคกรีนยังเชื่อมั่นในการไม่ใช้ความรุนแรง เสนอรายได้พื้นฐาน ค่าครองชีพสากล และส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามระบอบประชาธิปไตย (Thompson, 2019)

ภาพ 4 สัญลักษณ์พรรคกรีนอังกฤษและเวลส์

ที่มา: Green Party, 2019a

นโยบายที่สำคัญ ในการเลือกตั้งทั่วไปปี 2019 พรรคกรีนได้เสนอนโยบายเศรษฐกิจที่สำคัญคือนโยบายรายได้พื้นฐานสากล (Universal Basic Income: UBI) ภายในปี 2025 โดยรับรองว่าวัยแรงงานทุกคน (ไม่ว่าจะมีงานทำหรือไม่) จะมีรายได้พื้นฐานอย่างน้อยสัปดาห์ละ 89 ปอนด์ และจ่ายเงินเพิ่มเติมให้กับผู้พิการ พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว (BBC News, 2019) เพื่อขจัดความยากจน สร้างความมั่นคงทางการเงิน ลดชั่วโมงการทำงานเหลือสัปดาห์ต่อสัปดาห์ (Federal Employees, 2019) และเสนอนโยบายข้อตกลงใหม่สีเขียว (Green New Deals: GND) โดยสัญญาว่าจะสร้างงานใหม่และลดต้นทุนพลังงานในสหราชอาณาจักร เพราะเชื่อว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างไม่มี การควบคุมจะทำให้เกิดมลภาวะและภาวะโลกร้อนได้ ดังนั้น พรรคกรีนจึงสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่สร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด (Green Party, 2019b)

สำหรับนโยบายสิ่งแวดล้อม พรรคกรีนเสนอให้ยกเลิกการอุดหนุนการใช้พลังงานนิวเคลียร์ภายในสิบปี มีเป้าหมายให้สหราชอาณาจักรปล่อยคาร์บอนเป็นศูนย์ และจัดตั้งคณะกรรมการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Committee) เพื่อปกป้องที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตและเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ ส่วนนโยบายต่างประเทศนั้น พรรคกรีนแสดงจุดยืนในการปลดอาวุธนิวเคลียร์ และปฏิเสธโครงการนิวเคลียร์ในสหราชอาณาจักรมาโดยตลอด (Hope, 2015) ทั้งยังต่อต้านการรุกรานอิรัก การแทรกแซงทางทหารของ NATO ในลิเบีย และการแทรกแซงประเทศเยเมนที่นำโดยประเทศซาอุดีอาระเบียอีกด้วย (Green Party, 2019b) ในสถานการณ์ COVID-19 สหราชอาณาจักรมีผู้เสียชีวิตมากกว่า 150,000 ราย การประกาศล็อกดาวน์ทั่วประเทศนานกว่าหนึ่งปีเต็มก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมหาศาล พรรคกรีนเรียกร้องให้รัฐบาลแสดงความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น และต้องมีการสอบสวนรัฐบาลต่อการจัดการกับโรคระบาดครั้งใหญ่ตามกระบวนการยุติธรรมอย่างเต็มรูปแบบเพื่อให้เป็นบทเรียนสำหรับอนาคตต่อไป (Green Party, 2021)

4. พรรคกรีนสหรัฐอเมริกา (Green Party of the United States: GPUS)

พรรคกรีนสหรัฐอเมริกาเป็นสหพันธ์ของรัฐภาคีสีเขียว (Federation of State Green Parties) ถือเป็นพรรคการเมืองที่ใหญ่เป็นอันดับสี่ในการเมืองสหรัฐอเมริกา เป็นรองพรรคเดโมแครต (Democratic Party) พรรครีพับลิกัน (Republican Party) และพรรคเสรีนิยม (Libertarian Party) การเคลื่อนไหวทางการเมืองของพรรคนี้เริ่มขึ้นในเดือนพฤษภาคม ค.ศ.1984 ที่รัฐมินนิโซตา (Minnesota) โดยกลุ่มนักกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม (Green Activists) จำนวนมาก ต่อมาในปี ค.ศ.1985 ได้จัดตั้ง Green Committees of Correspondence (GCoC) เริ่มจัดโครงสร้างกลุ่มที่ชัดเจนและรวมศูนย์มากขึ้น ในปี ค.ศ.1990 ก่อนที่จะเรียกตัวเองสั้น ๆ ว่า “The Greens” ที่เริ่มมีบทบาททางการเมือง การจัดกิจกรรม การศึกษา และการรณรงค์การเลือกตั้ง (Marks, 1997) พรรคกรีนได้ลงสมัครรับเลือกตั้งที่รัฐอลาสกา (Alaska) ในปีนั้น แต่ก็ต้องหยุดชะงักลงในช่วงสั้น ๆ เพราะเกิดความไม่ลงรอยกันในวิธีการจัดตั้งพรรค และการมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมือง

ในปี ค.ศ.1996 องค์การด้านสิ่งแวดล้อมได้รวมตัวกันเพื่อจัดตั้งสมาคมภาคีสีเขียวแห่งรัฐ (Association of State Green Parties (1996–2001)) ขึ้น ก่อนที่จะจัดตั้งเป็นพรรคกรีนแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา (Green Party of the United States) ในอีกสี่ปีต่อมาและได้รับการยอมรับฐานะพรรคการเมืองระดับชาติในปี ค.ศ.2001 พรรคกรีนมีแนวคิดเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามค่านิยมเสาหลักทั้งสี่ และขยายเป็น “หลักสิบประการ”⁶ (Switzer & Vaughn, 2003) นอกจากนี้ พรรคกรีนยังเห็นว่ารัฐบาลต้องเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่ใช่เป็นส่วนหนึ่งของปัญหา พรรคกรีนจึงคัดค้านการกระทำต่าง ๆ ของรัฐและเอกชนที่เป็นการตอกย้ำวิกฤตการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั่วโลก พรรคกรีนเสนอสวัสดิการสุขภาพถ้วนหน้า โลกาภิวัตน์ พลังงานทางเลือก การปฏิรูปการเลือกตั้งและการจ่ายค่าจ้างที่เหมาะสม แต่ต่อต้านพลังงานนิวเคลียร์ และการตัดแต่งพืชทางพันธุกรรม (GMO) (Green Party USA, 2020c)

ภาพ 5 สัญลักษณ์พรรคกรีนสหรัฐอเมริกา

ที่มา: Green Party USA, 2020d

⁶ หลักหกประการที่เพิ่มขึ้นมาได้แก่ การกระจายอำนาจ เศรษฐกิจโดยชุมชน สตรีนิยมและความเท่าเทียมทางเพศ เคารพในความหลากหลาย ความรับผิดชอบในระดับบุคคลและระดับโลก และการมุ่งเน้นในอนาคตและความยั่งยืน

นโยบายสำคัญ พรรคกรีนสหรัฐอเมริกาเสนอนโยบายข้อตกลงใหม่สีเขียว (GND) โดยเชื่อว่าขณะนี้โลกกำลังเผชิญอยู่กับภาวะถดถอยครั้งใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อมไม่ต่างกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำครั้งใหญ่ในช่วงทศวรรษที่ 1930 (The Great Depression) นโยบายนี้ต้องการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการขจัดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจได้ (Galvin & Healy, 2020) วัตถุประสงค์หลักสามประการของ GND ได้แก่ (Aşıcı & Bünül, 2012; Galvin & Healy, 2020)

1. การฟื้นฟูระบบการเงินที่กระจุกกระจายและเศรษฐกิจที่ถดถอย ส่งผลให้ผู้คนตกงานและบัณฑิตจบใหม่ไม่มีงานทำ
2. เศรษฐกิจ “หลังวิกฤต” ที่ยั่งยืนและไม่เพิ่มความเสี่ยงในการขาดแคลนทรัพยากรและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Aşıcı & Bünül, 2012)
3. การเติบโตทางเศรษฐกิจต้องครอบคลุม บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) และการยุติความยากจนขั้นรุนแรงภายในปี ค.ศ.2030 (Galvin & Healy, 2020)

ในปี ค.ศ.2006 พรรคกรีนได้พัฒนาข้อตกลงใหม่สีเขียว (GND) เพื่อเป็นแพ็คเกจกระตุ้นทางการเงินที่สามารถสร้างงานได้มากถึง 2 ล้านตำแหน่ง (Feindt & Cowell, 2010) และเป็นแผนการเปลี่ยนผ่านไปสู่การใช้พลังงานหมุนเวียนที่สะอาดทั้งหมดภายในปี ค.ศ.2030 โดยใช้ภาษีคาร์บอน การประกันงาน การเรียนฟรีในระดับวิทยาลัย และการประกันสุขภาพแบบจ่ายครั้งเดียว ที่สำคัญที่สุดคือ GND เสนอว่าแต่ละประเทศควรกันงบประมาณอย่างน้อยร้อยละ 1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) มาใช้ในการลดการพึ่งพาคาร์บอน เพิ่มการเข้าถึงน้ำสะอาดและสุขอนามัยของประชาชนภายในระยะเวลา 2 ปี (Aşıcı & Bünül, 2012; Pettifor, 2020) ในปี ค.ศ.2019 สภาของเกรสลงมติ “การตระหนักรู้ถึงหน้าที่ของรัฐบาลกลางในการออกแบบ Green New Deal”⁷ ในการประชุมสภาของเกรสครั้งที่ 116 อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากรายงานพิเศษ “เรื่องโลกร้อน 1.5 องศาเซลเซียส”⁸ ของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC) ค.ศ. 2018 (Ocasio-Cortez, 2019)

⁷ “Recognizing the Duty of the Federal Government to Create a Green New Deal”

⁸ IPCC Special Report on “Global Warming of 1.5 °C”

สำหรับนโยบายต่างประเทศ พรรคกรีนเรียกร้องให้สหรัฐอเมริกาเข้าร่วมศาลอาญาระหว่างประเทศ (International Criminal Court: ICC) ลงนามในสนธิสัญญาห้ามทดลองนิวเคลียร์และสนธิสัญญาการลดอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง (Treaty on the Non-Proliferation of nuclear weapons: NPT) นอกจากนี้ ยังต้องการให้ลดงบประมาณของกระทรวงกลาโหมลงครึ่งหนึ่ง ลดอาวุธ ส่งเสริมสันติภาพในตะวันออกกลางผ่านการจัดตั้งคณะกรรมการความจริงและการสมานฉันท์ขึ้น เพื่อดำเนินการเรียนรู้และรับรู้ร่วมกันของชาวอิสราเอลและชาวปาเลสไตน์ตามสิทธิขั้นพื้นฐานที่ทั้งสองจะอาศัยอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติและปลอดภัย ในสถานการณ์โรคระบาด พรรคกรีนเห็นว่าระบบการรักษาพยาบาลของสหรัฐฯ ยังไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการกับโรคระบาด รัฐบาลมีข้อผิดพลาดมากมายในการควบคุมไวรัส ปรากฏจากการคัดกรอง การตรวจ และติดตามผู้ติดเชื้อ จึงทำให้มีผู้ป่วยหลายล้านราย ดังนั้นพรรคกรีนจึงเสนอให้รัฐบาลปรับปรุงระบบประกันสุขภาพของรัฐบาลให้กลายเป็นระบบประกันสุขภาพแห่งชาติถ้วนหน้า (National Improved Medicare for All) และจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้เร็วที่สุด (Green Party USA, 2021)

ทิศทางของพรรคกรีนในการเมืองกระแสหลัก

การเมืองสีเขียวตระหนักถึงระบบการเมืองของมนุษย์ว่าเป็นต้นเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม ไม่ว่ามนุษย์จะมีการปฏิรูปการเมืองไปในรูปแบบใดก็ตาม การเมืองยังคงเป็นบ่อเกิดของการทำลายสิ่งแวดล้อม ดังนั้น การเมืองจึงต้องแสดงบทบาทที่สำคัญในการลดความเสียหายทางด้านสภาพแวดล้อมที่เกิดจากมนุษย์ เพราะหากมนุษย์ต้องต่อสู้กับสิ่งแวดล้อม มันจะเป็นสงครามที่มีแต่แพ้กับแพ้ (Losing Battle) เท่านั้น

ในเชิงเปรียบเทียบ พรรคกรีนต่างมีลักษณะร่วมคือการให้ความสำคัญกับนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก รัฐบาลต้องไม่เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาแต่ต้องเป็นผู้แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม พรรคกรีนจึงเสนอให้ยุติกิจกรรมของมนุษย์ที่ทำลายสิ่งแวดล้อม แต่เพิ่มการปกป้องสิ่งแวดล้อมมากขึ้นผ่านกระบวนการทางการเมือง เช่น การสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ปกป้องสิ่งแวดล้อม และแก้ไขกฎหมายสิ่งแวดล้อมใหม่ เพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งยังแสวงหาเทคโนโลยีทางเลือกและพลังงานสะอาดเพื่อลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) ขณะที่พรรคกรีนอังกฤษและเวลส์ และพรรคกรีนสหรัฐอเมริกาต่างเห็นพ้องต้องกันนโยบาย

ข้อตกลงใหม่สีเขียวที่ใช้หลักการทางเศรษฐศาสตร์เพื่อลดต้นทุนพลังงาน การจำกัดความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจผ่านการสร้างงานใหม่ไปพร้อม ๆ กับการบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่สำคัญพรรคกรีนเน้นนโยบายต่างประเทศอย่างสันติ โดยการหยุดขยายอาวุธ ปลดอาวุธนิวเคลียร์ ต่อต้านการรุกรานประเทศอื่น และถอนกำลังออกจากพื้นที่สงคราม

ในทางตรงกันข้าม พรรคกรีนมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด คือพรรคกรีนนำเสนอนโยบายทางสังคมเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะในแต่ละประเทศของตน เช่น พรรคกรีนออสเตรเลียให้ความสำคัญกับนโยบายปิดค่ายผู้ลี้ภัยนอกชายฝั่ง เพราะในแต่ละปีออสเตรเลียรับผู้ลี้ภัยจำนวนมหาศาลจากทวีปเอเชียและตะวันออกกลาง แต่รัฐบาลกลับละเมิดสิทธิมนุษยชนด้วยการกักขังผู้ลี้ภัยไว้นอกชายฝั่งอย่างไม่มีกำหนด (Minns, Bradley, & Chagas-Bastos, 2018; Pickering & Lambert, 2002) ขณะที่พรรคกรีนอังกฤษและเวลส์ให้ความสำคัญกับความมั่นคงในชีวิตของผู้เปราะบาง เช่น ผู้พิการ พ่อหรือแม่เลี้ยงเดี่ยว จึงเสนอนโยบาย UBI เพื่อขจัดความยากจนและสร้างความมั่นคงทางการเงินให้แก่ทุกคน นอกจากนี้พรรคกรีนเยอรมนีมีประวัติศาสตร์อันยาวนานตั้งแต่ขบวนการเคลื่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อมในช่วงปลายทศวรรษ 1970 และใช้ข้อได้เปรียบในด้านเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาพลังงานสะอาด เช่น รถพลังงานไฟฟ้า ซึ่งแตกต่างจากพรรคกรีนสหรัฐอเมริกาที่เน้นการลดงบประมาณของกระทรวงกลาโหมลงพร้อมกับส่งเสริมสันติภาพในวันออกกลาง เพราะพรรคกรีนเห็นว่ารัฐบาลอเมริกันใช้งบประมาณในสงครามมากเกินไป

แม้ว่าพรรคกรีนในสี่ประเทศจะเป็นสมาชิกเครือข่ายพรรคกรีนระดับโลก แต่ทั้งสี่พรรคมีตำแหน่งหน้าที่ในการเมืองกระแสหลักที่แตกต่างกัน เราพบว่าพรรคกรีนเยอรมนีประสบความสำเร็จทางการเมืองมากที่สุด ภาพลักษณ์ของพรรคกรีนเยอรมนีดีขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อประชาชนเริ่มมีความกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น ชาวอื้อฉาวด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การปล่อยมลพิษของบริษัท Volkswagen และข่าวบริษัทเหมืองแร่ RWE วางแผนที่จะบุกรุกป่า Hambach Forest ในรัฐนอร์ทไรน์-เว็สท์ฟาเลิน (Nordrhein-Westfalen) ทำให้พรรคกรีนมีบทบาทโดดเด่นมาก่อนการเลือกตั้งระดับรัฐ (BBC News, 2015; Wettengel, 2019) แต่สถานการณ์ COVID-19 และภาพลักษณ์ติดลบของผู้นำคนใหม่ของพรรค CDU/CSU กลับทำให้ประชาชนหันไปสนับสนุนพรรคการเมืองอื่น ๆ มากขึ้น ส่งผลให้พรรค Social Democratic Party of Germany (SPD) ชนะการเลือกตั้งทั่วไปในปลายเดือนกันยายน ค.ศ.2021 และพรรคกรีนได้รับคะแนนเสียงมากเป็นอันดับสาม ครองที่นั่ง

ในสภา Bundestag ได้ร้อยละ 14.8 คิดเห็น 118 ที่นั่งในสภา (Deutsche Welle, 2021) รองลงมาคือพรรคกรีนสหรัฐอเมริกาเป็นพรรคการเมืองใหญ่อันดับสี่และมีจำนวนสมาชิกเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ระบบสองพรรคการเมืองของสหรัฐอเมริกาทำให้เป็นเรื่องยากที่พรรคกรีนจะได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไป พรรคกรีนจึงเลือกที่จะเคลื่อนไหวในการเมืองระดับท้องถิ่นมากกว่าในระดับชาติ โดยในปี ค.ศ.2020 นาย Emmanuel Estrada ผู้สมัครพรรคกรีนอายุ 26 ปี ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นนายกเทศมนตรีของเมือง Baldwin Park ลอสแอนเจลิส (LA) รัฐแคลิฟอร์เนีย และผู้สมัครอีก 10 คนได้รับเลือกตั้งทุกระดับในการเมืองอเมริกา (Green Party USA, 2020d) ในทางตรงกันข้ามพรรคกรีนอังกฤษและเวลส์ที่เคยได้คะแนนเสียงในการเมืองระดับชาติปี ค.ศ.1989 ร้อยละ 35 กลับได้คะแนนลดลงอย่างต่อเนื่อง (Thompson, 2019) พรรคกรีนอังกฤษและเวลส์จึงเน้นไปที่การเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น การเลือกตั้งสภาลอนดอน (London Assembly) และการเมืองในระดับเหนือรัฐ เช่น สภายุโรป (European Parliament) ที่สามารถครองที่นั่งได้ 7 ที่นั่งจาก 73 ที่นั่งของกลุ่มกรีนยุโรป (Greens–European Free Alliance) (Green Party, 2020) สุดท้ายคือพรรคกรีนออสเตรเลียที่ครองเสียงในระบบการเมืองกระแสหลักได้น้อยที่สุด แม้ว่าจะจะเป็นพลังที่สามารถการเมืองออสเตรเลีย แต่ในการเลือกตั้งปี 2019 พรรคกรีนได้เพียง 1 ที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎร สาเหตุสำคัญเป็นเพราะวิธีการนับคะแนนเสียงเลือกตั้งตามความพอใจ (Preferential Voting System) หรือระบบถ่ายโอนคะแนนเสียง (Single Transferable Vote System: STV) ที่ผู้สมัครต้องได้รับคะแนนเสียงร้อยละ 35 ในการลงคะแนนครั้งแรกจึงจะชนะการเลือกตั้งได้ ทำให้พรรคกรีนเอาชนะในการเลือกตั้งแบบนี้ได้ยาก (Sharman, Sayers, & Miragliotta, 2002)

สรุป: การเมืองสีเขียว

การเมืองสีเขียวพัฒนามาจากการปะทะกันระหว่างประชาชนรากหญ้ากับโครงสร้างการเมืองกระแสหลักระดับชาติ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั่วโลกตั้งแต่ทศวรรษที่ 1960 แสดงให้เห็นว่าวิกฤตการณ์สิ่งแวดล้อมอันเนื่องมาจากกิจกรรมของมนุษย์กำลังเป็นภัยคุกคามรูปแบบใหม่ซึ่งระบบการเมืองแบบเดิม ๆ ไม่สามารถจัดการได้ การเมืองสีเขียวและพรรคกรีนจึงเสนอการเมืองทางเลือกที่มุ่งไปที่ประเด็นสิ่งแวดล้อม ทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับโลกและความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในรูปแบบใหม่ที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างยั่งยืน แต่ในความเป็นจริงเราพบว่ายังเป็นเรื่องยากสำหรับพรรคกรีนในประเทศออสเตรเลีย เยอรมนี อังกฤษ และ

สหรัฐอเมริกาที่จะจัดตั้งรัฐบาลในระบบการเมืองกระแสหลักเพราะปัจจัยอันหลากหลาย เช่น ภูมิหลังประวัติศาสตร์ ทัศนคติของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ปัญหาสิ่งแวดล้อมเฉพาะหน้า นโยบายของพรรค และกระบวนการทางการเมือง ทั้งหมดนี้ยังเป็นความท้าทายที่พรรคกรีนต้องขบคิดซึ่งอาจเป็นการนำเสนอนโยบายที่เกี่ยวข้องกับความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม การสูญพันธุ์ครั้งใหญ่ และการเมืองโลกหลังโรคระบาด (Post-pandemic world) ซึ่งเป็นจุดเด่นที่สุดของพรรคกรีนเพื่อต่อสู้กับพรรคการเมืองอื่น ๆ ในการเมืองกระแสหลักทั้งในระดับชาติและระดับโลกต่อไป

References

- African Union Commission. (2020). *The impact of COVID-19 outbreak on governance, peace and security in the horn of Africa*. Retrieved August 15, 2021, from <https://bit.ly/3nTvLh0>
- Aşıcı, A. A., & Bünül, Z. (2012). Green new deal: A green way out of the crisis?. *Environmental Policy and Governance*, 22(5), 295–306. <https://doi.org/10.1002/eet.1594>
- Australian Greens. (2020a). *End the cruelty*. Retrieved December 30, 2020, from <https://greens.org.au/campaigns/close-the-camps>
- Australian Greens. (2020b). *What we do next matters*. Retrieved December 30, 2020, from <https://greens.org.au/newhome>
- Australian Greens. (2020c). *Protecting our environment*. Retrieved December 30, 2020, from <https://greens.org.au/campaigns/protecting-our-environment>
- Australian Greens. (2020d). *Our campaigns*. Retrieved December 30, 2020, from <https://greens.org.au/campaigns>
- Baker, K. (1981). *Germany transformed*. Cambridge: Harvard University Press.
- Barnett, P. (2015). *An introduction to green politics*. Retrieved December 27, 2020, from <https://greenworld.org.uk/article/introduction-green-politics>
- BBC News. (2015, December 10). Volkswagen: The scandal explained. *BBC News*. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/business-34324772>

- BBC News. (2019, November 10). General election 2019: Greens offer basic income by 2025. *BBC News*. Retrieved from <https://www.bbc.com/news/election-2019-50432200>
- Bélanger, É. (2004). Antipartyism and third-party vote choice: A comparison of Canada, Britain, and Australia. *Comparative Political Studies*, 37(9), 1054–1078. <https://doi.org/10.1177/0010414004268847>
- Bennett, S. (2008). *The rise of the Australian greens*. Retrieved December 30, 2020, from <https://bit.ly/3AwWgfm>
- Capra, F., & Spretnak, C. (1984). *Green politics*. *National Forum*, 64(3), 21
- Conradt, D. P. (2020). *Green party of Germany: Political party*. Retrieved December 30, 2020, from <https://www.britannica.com/topic/Green-Party-of-Germany>
- Deutsche Welle. (2021, September 27). *Germany votes: Big gains for center-left parties, heavy losses for conservatives—as it happened*. *Deutsche Welle*. Retrieved from <https://www.dw.com/en/german-election-2021-live-updates/a59312264->
- Dobson, A. (2007). *Green political thought* (4th ed.). London: Routledge.
- Dobson, A. (2016). *Environmental politics: A very short introduction* (illustrated edition). Oxford: Oxford University Press.
- Doungnoi, V. (2019). Political ecology of conflict and resistance to mining of social movements. *Burapha Journal of Political Economy*, 7(2), 131–154. [in Thai].
- Europe Green. (2017). *The German greens outline an ambitious 10-point plan for the 2017 bundestag elections*. Retrieved December 27, 2020, from <https://bit.ly/3IH06N2>
- Federal Employees. (2019). *Compressed work schedules*. *U.S. office of personnel management*. Retrieved December 15, 2020, from <https://bit.ly/3Avsvvs>
- Feindt, P. H., & Cowell, R. (2010). The recession, environmental policy and ecological modernization—what’s new about the green new deal?. *International Planning Studies*, 15(3), 191–211. <https://doi.org/10.1080/13563475.2010.509474>

- Galvin, R., & Healy, N. (2020). The green new deal in the United States: What it is and how to pay for it. *Energy Research & Social Science*, 67, 101529. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2020.101529>
- Global Greens. (2007). *Member parties*. Retrieved January 15, 2021, from <https://www.globalgreens.org/member-parties>
- Green Party USA. (2020a). *The ten key values of the green party of the United States*. Retrieved December 27, 2020, from https://www.gp.org/ten_key_values
- Green Party USA. (2020b). *Green party of the United States platform*. Retrieved December 15, 2021, from <https://www.gp.org/platform>
- Green Party USA. (2020c). *2020 Candidates*. Retrieved December 30, 2020, from https://www.gp.org/2020_candidates
- Green Party USA. (2020d). *About*. Retrieved December 29, 2020, from <https://www.gp.org/about>
- Green Party USA. (2021). *Coronavirus 2020–green party national and state responses*. Retrieved September 2, 2021, from <https://www.gp.org/coronavirus>
- Green Party. (2019a). *Pollution*. Retrieved December 15, 2020, from <https://bit.ly/2XKJonR>
- Green Party. (2019b). *Philosophical basis*. Retrieved December 15, 2020, from <https://bit.ly/3ECIHha>
- Green Party. (2020). *Elected greens in England & wales*. Retrieved December 15, 2020, from <https://www.greenparty.org.uk/people/elected-greens.html>
- Green Party. (2021). *Greens call for inquiry into government’s handling of Covid–19, one year on from start of lockdown*. Retrieved September 2, 2021, from: <https://bit.ly/3tXghta>
- Haute, E. van. (2016). *Green parties in Europe*. New York: Routledge.
- Hope, C. (2015, January 25). British army to be replaced by “home defence force” if greens win power in May. *The Telegraph*. Retrieved from <https://bit.ly/3ku5lQO>

- Klaituptim, J. (2007). *The environment politics*. Bangkok: Agricultural Cooperatives Association of Thailand. [in Thai].
- Marks, J. (1997). *A historical look at green structure: 1984 to 1992*. Retrieved from <http://www.greens.org/s-r/14/14-03.html>
- Mentzer, W. R. (1998). Test and evaluation of land-mobile missile systems. *Johns Hopkins APL Technical Digest*, 19(4), 421–435. Retrieved from <https://bit.ly/3AuUuLZ>
- Minns, J., Bradley, K., & Chagas-Bastos, F. H. (2018). Australia's refugee policy: Not a model for the world. *International Studies*, 55(1), 1–21. <https://doi.org/10.1177/0020881717746797>
- Muller-Rommel, F. (1994). *Green parties under comparative perspective*. Vienna: Wien Universität.
- Newell, P. (2019). 'What is green politics?' In P. Newell (Ed.), *Global green politics* (pp. 21–48). Cambridge: Cambridge University Press.
- Noppakaew, W. (2018). Political ecology of cultural area management. "rotational farming": Problems and conflicts between the state authorities and the community. *The Academic Journal: Faculty of Humanities and Social Sciences Nakhonsawan Rajabhat University*, 5(1), 367–406. [in Thai].
- Ocasio-Cortez, A. (2019, February 12). *Text-H.Res.109-116th congress (2019-2020): recognizing the duty of the federal government to create a green new deal*. Retrieved January 15, 2021, from <https://bit.ly/3tW4llf>
- Oltermann, P. (2020, September 7). German greens well placed for share of power despite covid setback. *The Guardian*. Retrieved from <https://bit.ly/3tW4tYf>
- Perry, J. (2021). *The politics of economic insecurity in the COVID-19 Era UN DESA*. Retrieved January 15, 2021, from <https://bit.ly/3ku6HLo>
- Pettifor, A. (2020). *The case for the green new deal*. New York: Verso Books.
- Piampongsarn, P. (2013). Political economics, political ecology and eco-socialism. *Burapha Journal of Political Economy*, 1(1), 217–234. [in Thai].

- Pickering, S., & Lambert, C. (2002). Deterrence: Australia's refugee policy. *Current Issues in Criminal Justice*, 14(1), 65–86. <https://doi.org/10.1080/10345329.2002.12036247>
- Poguntke, T. (1993). Goodbye to movement politics? organisational adaptation of the German green party. *Environmental Politics*, 2(3), 379–404. <https://doi.org/10.1080/09644019308414086>
- Sharman, C., Sayers, A. M., & Miragliotta, N. (2002). Trading party preferences: The Australian experience of preferential voting. *Electoral Studies*, 21(4), 543–560. [https://doi.org/10.1016/S0261-3794\(01\)00012-9](https://doi.org/10.1016/S0261-3794(01)00012-9)
- Smith, R. J. (1984). Missile deployments shake European politics: The Soviet SS20 and the American pershing ii and cruise missiles have disgruntled The Europeans and awakened their independence. *Science*, 223(4637), 665–667. <https://doi.org/10.1126/science.223.4637.665>
- Speake, J. (2015). *Oxford dictionary of proverbs*. Oxford: Oxford University Press.
- Spretnak, C. (1984). *Green politics: The spiritual dimension*. Retrieved January 16, 2021, from <https://bit.ly/2XLo0Pd>
- Switzer, J. V., & Vaughn, J. (2003). *Environmental activism: A reference handbook*. California: ABC-CLIO.
- Talshir, G. (2002). *The political ideology of green parties: From the politics of nature to redefining the nature of politics*. London: Palgrave Macmillan UK.
- Thompson, M. (2019). *Who owns the environment?: The state of green party politics around the world*. Paris: Ipsos Public Affairs.
- Tranter, B., & Smith, J. (2019). The mother of all effects? stability and change in greens party identification in Australia. *Environmental Politics*, 28(7), 1281–1304. <https://doi.org/10.1080/09644016.2018.1518068>
- Unchanam, P. (2020). Animals and rights: Political theories of animal liberation. *Journal of Social Sciences, Naresuan University*, 16(1), 119–160. <https://doi.org/10.14456/jssnu.2020.5>. [in Thai].

- Voice of America. (2021). *Thousands around globe protest COVID-19 shots, lockdowns*. Voice of America. Retrieved January 16, 2021, from <https://bit.ly/39pWitO>
- Wall, D. (2010). *The no-nonsense guide to green politics*. Oxford: New Internationalist.
- Wettengel, J. (2019, February 20). *RWE agrees to leave hambach forest untouched until 2020*. Retrieved December 27, 2020, from <https://bit.ly/3AsteOE>
- Wilson, S. (2002). The emergence of the green electorate in Australia. *Australian Quarterly*, 74(6), 17-22.
- Zelko, F., & Brinkmann, C. (2006). *Green parties: Reflections on the first three decades*. Washington DC: Heinrich Boll Foundation.